

ประวัติชุมชนและลักษณะพื้นฐานทั่วไปของชุมชน

3.1 ประวัติหมู่บ้านของชุมชนแมคคว

การศึกษานี้ได้ทำการสัมภาษณ์อย่างศึกษาเพียง 3 หมู่บ้าน โดยสัมภาษณ์ Key Informants. พบว่า ประวัติการตั้งถิ่นฐานของชุมชนนั้น บรรพบุรุษของชุมชนได้อพยพมาจากแคว้นสิบสองปันนา มีทั้งไทลื้อ ไทเขิน แล้วต่างก็กระจัดกระจายมาตั้งถิ่นฐานในที่ต่าง ๆ โดยระยะแรกจะตั้งบ้านเรือนอยู่ห่าง ๆ กัน และเรียกชื่อบ้านแต่ละหลังแตกต่างกันไป โดยตั้งชื่อบ้านรวม ๆ กันไป เช่น ประวัติบ้านแมคคว 1) และบ้านมอญนั้น บรรพบุรุษของชาวบ้านได้โยกย้ายมาจากแคว้นสิบสองปันนา ซึ่งเป็นพื้นองห้าคนคือ หมอนคำ หมอนนาง หมอนอิม หมอนแสง มาตั้งบ้านเรือนบริเวณหมู่บ้านแมคคว และผู้อพยพอีกส่วนหนึ่งได้แยกไปตั้งบ้านเรือนทางหมู่บ้านมอญ การศึกษาประวัติชุมชนครั้งนี้สอดคล้องกับงานสำรวจทางชาติพันธุ์ของชนเผ่าไทยในลุ่มน้ำปิง จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งศึกษาการตั้งถิ่นฐานชีวิตความเป็นอยู่ของชาวไทยลื้อบ้านเมืองหลวง ต.หลวงเหนือ อ.คอยสะเก็ด จ.เชียงใหม่ ผลการศึกษาได้อธิบายการตั้งถิ่นฐานของชาวไทยลื้อโดยเชื่อว่า บรรพบุรุษได้เดินทางอพยพมาจากแคว้นสิบสองปันนา ซึ่งปัจจุบันอยู่ในมณฑลยูนนาน ทางใต้ของสาธารณรัฐประชาชนจีน เข้ามาตั้งถิ่นฐานในหมู่บ้าน ตั้งแต่ราวพุทธศตวรรษที่ 20 ความเชื่อที่ตกทอดกันมานี้สอดคล้องกับร่องรอยของเมืองโบราณที่ชาวบ้านเรียกว่า เวียงแก่น ซึ่งอยู่ใกล้เคียงกับหมู่บ้านในปัจจุบัน 2)

1) สัมภาษณ์นางคำผิง เตรียมอายุ อายุ 60 ปีเศษ วันที่ 11 พฤศจิกายน 2529 บ้านเลขที่ 64 หมู่ 2 ต.สันพระเนตร อ.สันทราย จ.เชียงใหม่

2) รัตนาพร เศรษฐกุล, ชุตีพร วิมุกตานนท์ และ รามู ฤนาท. การสำรวจทางชาติพันธุ์ของชนเผ่าไทยในลุ่มน้ำปิง จังหวัดเชียงใหม่, รายงานการวิจัย มหาวิทยาลัยพายัพ จ.เชียงใหม่ พ.ศ.2526-2527

ในส่วนของการตั้งถิ่นฐานของหมู่บ้านแมคควาในระยะเริ่มแรก การตั้งบ้านเรือนอาศัยมีอยู่ด้วยกัน 6 หลัง 1) โดยแต่ละหลังก็มีชื่อเรียกแตกต่างกันไป และตั้งอยู่ห่าง ๆ กัน เช่น บ้านขวาง บ้านนาเกลือ บ้านกลาง (อยู่ที่ศตะวันตก) บ้านหนองคก บ้านหนองอึ่ง บ้านป่าไผ่เหนือ สมัยต่อมาเรียกรวม 5 หลังว่าบ้านป่าต้นมุงเมือง และเปลี่ยนมาเป็นบ้านแมคควา สันป่าเลา บ้านป่าไผ่เหนือเรียกแมคควาซุ่มง จากเอกสารรายชื่อวัดและนิกายสงฆ์โบราณในเชียงใหม่ ซึ่งได้ทำการสำรวจวัดหัวเมืองทางเหนือเมื่อปี พ.ศ.2440 ในสมัยรัชกาลที่ 5 ยังได้กล่าวถึงวัดแมคควาว่าตั้งอยู่ในบ้านแมคควา นิกายเชียงใหม่ ขึ้นอยู่กับหมวดอุโบสถ วัดบวกลก 2) อาจกล่าวได้ว่า วัดแมคควาในหมู่บ้านแมคความีความสำคัญ และมีบทบาทในชุมชนมากกว่า 90 ปี สำหรับการสัมภาษณ์เกี่ยวกับการเรียกชื่อหมู่บ้านว่า บ้านแมคควานั้น สันนิษฐานว่าเป็นชื่อที่เรียกกันในระยะหลัง และมีคำเสาะสืบมา 2 ทางคือ เรียกชื่อตามแม่น้ำแมคควา สาเหตุที่เรียกน้ำแมคควาเพราะว่า แม่น้ำมีปลามาก และปลามันคาว จึงเรียกชื่อว่า แม่น้ำแมคควา 3) ส่วนคำบอกเล่าอีกทางหนึ่งได้กล่าวถึง "หอพญาควา" 4) (ปัจจุบันหอนี้ตั้งอยู่บริเวณศาลาอ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้าน) หอพญาควาเป็นที่เจ้าบ้าน ชาวบ้านจะมีพิธีไหว้ที่เจ้าบ้านเป็นประจำทุกปี ประวัตินหอพญาควาตามคำบอกเล่ากล่าวว่า พญาควาเป็นเจ้าของเหมืองในบริเวณแห่งนี้ เป็นผู้ขุดเหมือง หรือลำนํ้าควาไปยังน้ำสบกวง ตามคำบอกเล่า

1) สัมภาษณ์นายหมู จอมมูล อายุ 77 ปี วันที่ 10 พฤศจิกายน 2529 บ้านเลขที่ 51 บ้านแมคควา ต.สันพระเนตร อ.สันทราย จ.เชียงใหม่

2) สมหมาย เปรมจิต. รายชื่อวัดและนิกายสงฆ์โบราณในเชียงใหม่ ภาคปริวรรตลำดับที่ 7, ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, พฤศจิกายน, 2518

3) , 4) สัมภาษณ์นายหมู จอมมูล อายุ 77 ปี วันที่ 10 พฤศจิกายน 2529 บ้านเลขที่ 51 บ้านแมคควา ต.สันพระเนตร อ.สันทราย จ.เชียงใหม่

เรื่องพญาคาวสันนิษฐานว่า พญาคาวคงจะมีบทบาทในการสร้างเมืองฝายซึ่งมีความสำคัญต่อชาวบ้านในการทำกรเกษตรสมัยโบราณ จึงมีการเรียกชื่อตามความสำคัญและบทบาทดังกล่าว

ประวัติบ้านมอญ บรรพบุรุษอพยพมาจากสิบสองปันนา และเป็นไทเขิน จากคำบอกเล่าของ Key Informants กล่าวว่า "บ้านนี้ปากเป็นเขิน" หมายถึงใช้ภาษาเขิน การตั้งถิ่นฐานในระยะแรกจะตั้งบ้านเรือนเป็นหย่อม ๆ ห่างกัน เรียกชื่อบ้านตามชื่อบ้านที่ได้อพยพมา ซึ่งอยู่ในบริเวณเมืองเชียงตุง คือบ้านย่างคำ บ้านทราย บ้านสุรินทร์ บ้านหนองเตา หนองขาม หนองเป่า บ้านกวาง บ้านกล้วย บ้านคู บ้านหนองเคี้ยว บ้านป่าเป่า ต่อมาจึงเรียกรวมกันว่าบ้านมอญ 1) คำบอกเล่านี้สอดคล้องกับการศึกษาทางประวัติศาสตร์เกี่ยวกับกรณีหมู่บ้านวัวลาย ได้ศึกษาการตั้งถิ่นฐานของกลุ่มคนในหมู่บ้านเขิน และหมู่บ้านวัวลายพบว่า ผู้คนที่มาอยู่ในหมู่บ้านทั้งสอง มีประวัติความเป็นมานับตั้งแต่การกวาดต้อนครอบครัวของเมืองต่าง ๆ ในสิบสองปันนาโดยเฉพาะเมืองเชียงตุงเมื่อครั้งสมัยพระเจ้ากาวิละ สันนิษฐานว่าเป็นพวกไทเขิน กลายมาเป็นบรรพบุรุษของคนในหมู่บ้านเขิน อีกทั้งผู้ที่อพยพมาจากกลุ่มแม่น้ำสาละวิน สันนิษฐานว่าเป็นพวกที่เข้ามาอยู่ในบริเวณหมู่บ้านวัวลาย และประกอบอาชีพหัตถกรรมเครื่องเขินในหมู่บ้านเขิน ทำเครื่องเงินในหมู่บ้านวัวลาย สืบทอดมาเป็นเวลานานจนถึงปัจจุบัน 2) สำหรับสาเหตุของการเรียกชื่อหมู่บ้านว่าหมู่บ้านมอญนั้น เป็นชื่อที่เรียกในระยะหลัง จากคำบอกเล่าสืบต่อมาสองทางของการเรียก

1) สัมภาษณ์แม่อยู่ดี โปชาติ อายุ 81 ปี วันที่ 22 พฤศจิกายน 2529 บ้านเลขที่ 80 ม. 1 ต.สันกลาง อ.สันกำแพง จ.เชียงใหม่

2) กฤษณา เจริญวงศ์, เพชรา ประจวบจั่นก. ปัญหาและอุปสรรคของหัตถกรรมพื้นเมืองศึกษาเฉพาะกรณีหมู่บ้านวัวลาย อ.เมือง จ.เชียงใหม่. รายงานการวิจัยมหาวิทยาลัยพายัพ จ.เชียงใหม่, 2528-2529

ชื่อหมู่บ้านมอญคือ บริเวณบ้านสวนหลวง อยู่ทางเหนือเคยมีต้นหมอนอยู่ 1 ต้น ที่บ้านนี้มีเด็กผู้หญิงเกิดขึ้นหนึ่งคน จึงตั้งชื่อว่า "หมอน" ตามชื่อต้นไม้ แล้วต่อมาชาวบ้านก็เรียกบ้านมอญ (หมอน) เรื่อยมา ส่วนคำบอกเล่า อีกทางหนึ่งเล่าว่า สาเหตุที่เรียกชื่อว่า "บ้านมอญ" เพราะในหมู่บ้านนี้มีต้นหมอนอยู่มาก จึงเรียกชื่อหมู่บ้านตามชื่อต้นไม้¹⁾ เป็นที่น่าสังเกต คำว่า "มอญ" เป็นคำที่เขียนขึ้นอย่างเป็นทางการภายหลัง แท้จริงแล้วชาวบ้านไม่เคยมีเชื้อชาติมอญแต่อย่างใด ซึ่งเอกสารที่รวบรวมเกี่ยวกับวัดและนิยายสงฆ์โบราณในเชียงใหม่ได้เขียนชื่อวัดว่า "วัดบ้านมอญ" ตั้งอยู่ในบ้านมอญ ขึ้นแก่วัดสันกลางเหนือนิยายเขิน²⁾ และในปัจจุบันจากการเข้าไปศึกษาพบว่าใน ต.สันกลาง มีชื่อหมู่บ้านมอญเหมือนกัน คือบ้านมอญ ม.1, ม.2, ม.3, ม.4 และชาวบ้านมอญ ม.2 มีการทำหัตถกรรมพื้นเมืองคือ ยังมีการทำเครื่องเงินกันอยู่ทั่วไป

ส่วนประวัติของหมู่บ้านหนองป่าครั่ง ไม่มีรายละเอียดจากคำบอกเล่าที่ชัดเจนจึงได้ขอมูลการเรียกชื่อหมู่บ้านเท่านั้น สาเหตุที่เรียกชื่อนี้มีคำเล่าสืบต่อมา 2 ทางคือ ในอดีตบริเวณหมู่บ้านมีหนองน้ำขนาดใหญ่เรียกว่า "หนองมน"³⁾ (คือพื้นที่ซึ่งอยู่หลังหอพักแอล ที่คอร์ทปัจจุบัน) หนองมนเป็นหนองน้ำที่ลึกมาก เมื่อน้ำเข้าไปแล้วจะไม่มีทางไหลออกมาบริเวณใกล้เคียงจะมีต้นไม้จำนวนมาก ในอดีตชาวบ้านทำการเพาะปลูกทำนา บริเวณหนองมน ส่วนคำบอกเล่าอีกทางเล่าว่า ในอดีตมีหนองน้ำขนาดใหญ่อยู่หน้าวัดหนองป่าครั่งบริเวณรอบ ๆ

1) สัมภาษณ์ ครูทวี คำโพธิ์ อายุ 67 ปี วันที่ 2 พฤศจิกายน 2529 บ้านเลขที่ 35 หมู่ 1 ต.สันกลาง อ.สันกำแพง จ.เชียงใหม่

2) สมหมาย เปรมจิต, อ้างแล้ว

3) สัมภาษณ์พ่ออุ้ยชื่น จอมมูล. อายุ 80 ปี วันที่ 4 พฤศจิกายน 2529 บ้านเลขที่ 16 หมู่ 4 ต.หนองป่าครั่ง อ.เมือง จ.เชียงใหม่

วัดก็มีต้นไม้ขึ้นมาก และมีรั้วค้ำย ปัจจุบันต้นไม้เหล่านั้นล้มตายไป ต่อมาจึงเรียกกันว่า บ้านหนองป่าครั่ง 1)

3.2 ข้อมูลพื้นฐานทั่วไประคับหมู่บ้าน

การเก็บรวบรวมข้อมูลในส่วนนี้ได้จากเอกสารการสำรวจข้อมูลพื้นฐานระคับหมู่บ้าน ปี พ.ศ.2529 จากที่ว่าการอำเภอในเขตที่ทำการศึกษาคังมีรายละเอียดดังนี้

หมู่บ้านแมคาว หมู่ 2 ต.สันพระเนตร อ.สันกำแพง

ลักษณะทางประชากร มีประชากรรวมทั้งสิ้น 1,630 คน จำนวนหลังคาเรือน 280 หลังคาเรือน

ลักษณะทางเศรษฐกิจ มีผู้ประกอบการเกษตรเป็นหลักร้อยละ 22.5 เป็นครัวร้อยละ 2.8 รับจ้างขับรถโดยสาร, รถบรรทุกร้อยละ 1.1 กรรมกรรับจ้างร้อยละ 22.8 ค่าขายร้อยละ 22.6 ช่างไม้ร้อยละ 5.6 ช่างทาสีร้อยละ 16.9 ผู้ที่มีอาชีพทำนา จะมีรายได้เฉลี่ย 6,000-10,000 บาทต่อปี

ลักษณะทางสังคม มีผู้จบการศึกษาระดับ ป.4-ป.6 ร้อยละ 61.5 จบชั้น ม.1-ม.3 ร้อยละ 23.0 จบชั้น ม.4-ม.6 ร้อยละ 15.4 ชาวบ้านนับถือศาสนาพุทธ

จำนวนพาหนะภายในหมู่บ้านมีเกวียน 1 เล่ม รถจักรยาน 20 คัน จักรยานยนต์ 70 คัน รถสามล้อถีบ 5 คัน สามล้อเครื่อง 2 คัน รถยนต์และบิคอป 20 คัน การเดินทางจากหมู่บ้านไปที่ว่าการอำเภอสันทรายโดยรถยนต์ มีระยะทาง 6 กิโลเมตร

1) สัมภาษณ์โดยหลวง สุขสถาน อายุ 83 ปี วันที่ 14 พฤศจิกายน 2529 บ้านเลขที่ 49/1 หมู่ 4 ต.หนองป่าครั่ง อ.เมือง จ.เชียงใหม่

จำนวนเครื่องจักรทางการเกษตรและเครื่องใช้ไฟฟ้าในหมู่บ้าน มีเครื่องสูบน้ำ 2 เครื่อง รถไถนา 2 คัน เครื่องพ่นยาฆ่าแมลง 2 เครื่อง มีวิทยุ 150 เครื่อง โทรทัศน์สี 130 เครื่อง โทรทัศน์ขาว-ดำ 20 เครื่อง มีไฟฟ้าใช้ครบทุกหลังคาเรือน

สภาพสุขภาพตำบลแควดล้อมและสุขภาพอนามัย คืบหน้าจากน้ำบาดาล น้ำใช้ทางการเกษตรมาจากน้ำแมคลาว เมื่อเจ็บป่วยส่วนใหญ่จะไปรักษาที่โรงพยาบาล

กลุ่มต่าง ๆ ภายในหมู่บ้านและบริการสาธารณะอื่น ๆ มีธนาคารข้าว ศูนย์เยาวชน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก กลุ่มแม่บ้าน กลุ่มเกษตรกร มี ผสส. 2 คน อาสาสมัครสาธารณสุข 3 คน มีโรงเรียนในหมู่บ้าน 1 แห่ง วัด 1 แห่ง บ่อน้ำสาธารณะ 3 บ่อ ที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้าน 1 แห่ง ร้านขายของชำ 3 ร้าน

หมู่บ้านหนองป่าครั่ง หมู่ 4.ต.หนองป่าครั่ง อ.เมือง

ลักษณะทางประชากร มีประชากรรวมทั้งสิ้น 751 คน จำนวนหลังคาเรือน 154 หลังคาเรือน

ลักษณะทางเศรษฐกิจ ประกอบอาชีพรับจ้าง 100 ครัวเรือน มีรายได้ 14,400 บาท ต่อปี ประกอบอาชีพมากกว่า 1 อย่าง มี 154 ครัวเรือน ไม่มีอาชีพทำนา ครัวเรือนที่เลี้ยงวัวมี 4 ครัวเรือน รายได้ 6,000 บาทต่อปี เลี้ยงหมู 30 ครัวเรือน มีรายได้ 8,040 บาทต่อปี เลี้ยงเป็ด เลี้ยงไก่จำนวน 2 ครัวเรือน รายได้ 10,000 บาทต่อปี การสานตอกซึ่งทำกันเกือบทุกครอบครัว รายได้ 20-30 บาทต่อวัน

ลักษณะทางสังคม จบการศึกษาภาคบังคับหรือสูงกว่า และไม่ได้เรียนต่อจำนวน 43 คน จบมัธยมตอนปลาย 1 คน จบ ป.1-ป.6 จำนวน 51 คน จบมัธยมตอนต้นหรือเทียบเท่า ปวช. จำนวน 3 คน ระดับปริญญาตรี 1 คน ชาวบ้านนับถือศาสนาพุทธ

จำนวนพาหนะภายในหมู่บ้าน รถปิคอัพ 28 คัน รถจักรยานยนต์ 94 คัน รถจักรยาน 95 คน มีถนนลาดยางภายในหมู่บ้านยาว 4 กิโลเมตร

จำนวนเครื่องใช้ไฟฟ้าภายในหมู่บ้านมีวิทยุ 154 เครื่อง โทรทัศน์ 97 เครื่อง

สภาพสุขภาพโดยรวมและสุขภาพอนามัย มีส่วนดีขึ้นทุกหลังคาเรือน มีน้ำสะอาดใช้ตลอดปี น้ำบ่อบาดาลส่วนรวม 2 บ่อ ส่วนตัว 148 บ่อ น้ำบ่อต้นสวนตัวมี 5 บ่อในรอบ 1 ปี ชาวบ้านได้รับบริการและส่งเสริมสุขภาพอนามัยดังนี้คือ หญิงมีครรภ์ได้รับฉีดวัคซีนป้องกันโรคมาดะยักตามเกณฑ์ 90 คน หญิงมีครรภ์ได้รับการคลอดจากเจ้าหน้าที่สาธารณสุข หรือผดุงครรภ์โบราณที่ได้รับการอบรมมาแล้วจำนวน 3 คน เมื่อประชาชนเจ็บป่วยเล็กน้อย ส่วนมากไปรักษาจากสถานบริการสาธารณสุข และคลินิก

กลุ่มต่าง ๆ ภายในหมู่บ้านและบริการสาธารณะอื่น ๆ มีกลุ่มแม่บ้าน มีกองทุนเวชภัณฑ์ มีหอกระจายข่าว ที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้าน ร้านค้า 2 แห่ง

หมู่บ้านมอญ หมู่ 1. ต.สันกลาง อ.สันกำแพง

ลักษณะทางประชากร มีประชากรรวม 543 คน จำนวนหลังคาเรือน 119 หลังคาเรือน

ลักษณะทางเศรษฐกิจ ประกอบอาชีพทำนาอย่างเดียว 70 ครัวเรือน รับจ้างอย่างเดียว 50 ครัวเรือน อัตราค่าจ้างสำหรับงานที่คนส่วนมากไปรับจ้างทำงานประมาณวันละ 50 บาท ผู้ประกอบอาชีพมากกว่า 1 อาชีพ มีจำนวน 49 หลังคาเรือน บ้านมอญมีพื้นที่ 970 ไร่ ใช้ประกอบการเกษตร 250 ไร่ ครัวเรือนที่ทำนาส่วนมากทำนาปีละ 1 ครั้ง ในรอบปีที่ผ่านมามีผลผลิตข้าวได้เฉลี่ย 60 ถึง 100 ไร่ ขายได้ราคาถึงละ 22 บาท ครัวเรือนที่ทำสวนผลไม้ มี 20 ครัวเรือน เช่น ปลูกลำไย มะม่วง มีรายได้ 5,000 บาท ต่อปี ครอบครัวยุติเลียงสัตว์เพื่อขาย เช่น เลี้ยงหมู มีรายได้ 12,000 บาทต่อปี

ลักษณะทางสังคม ผู้ที่จบการศึกษาภาคบังคับและไม่ได้เรียนต่อ 423 คน ผู้ที่จบมัธยมศึกษาตอนปลายจำนวน 50 คน ผู้ที่จบชั้นสูงกว่ามัธยมศึกษาตอนปลาย เช่น ปวส. อปปริญา ปรี ตรี 15 คน ส่วนผู้ที่อยู่ในระหว่างกำลังศึกษาอยู่ตามระดับต่าง ๆ แยกได้

ป.1-ป.6 จำนวน 50 คน ชั้นมัธยมตอนต้น ตอนปลาย 50 คน สูงกว่ามัธยมตอนปลาย 20 คน ชาวบ้านนับถือศาสนาพุทธ มีความเชื่อเรื่องผี

จำนวนยานพาหนะภายในหมู่บ้าน รถมอไซค์ 2 คัน รถจักรยานยนต์ 30 คัน
รถจักรยาน 50 คัน รถประเภทอื่น ๆ 10 คัน

จำนวนเครื่องจักรทางการเกษตรและการใช้ไฟฟ้าภายในหมู่บ้าน จำนวนครัวเรือนที่ใช้สารเคมีป้องกันและกำจัดแมลง, วัชพืช 26 ครัวเรือน ครัวเรือนที่มีวัว ควาย ไร่ไถงานของตนเอง 20 ครัวเรือน มีควายเหล็กหรือรถไถเล็กเป็นของตนเองจำนวน 5 ครัวเรือน มีไฟฟ้าใช้ทุกหลังคาเรือน

สภาพสุขภาพโดยรวมและสุขภาพอนามัย มีส่วนดีขึ้นทุกหลังคาเรือน มีน้ำดื่มเพียงพอลดคปี ทุกครัวเรือน ในหมู่บ้านมีบ่อน้ำบาดาลของสวนรวม 1 บ่อ ส่วนตัว 58 บ่อ บ่อน้ำตื้นหรือบ่อขุดสวนรวม 1 บ่อ บ่อน้ำตื้นหรือบ่อขุดสวนตัว 100 บ่อ ด้านสุขภาพอนามัยในรอบปีที่ผ่านมา มีเด็กแรกเกิดจนถึง 5 ปี ขาดสารอาหารระดับ 1 จำนวน 4 คน เด็กแรกเกิดจนอายุ 14 ปี เป็นโรคฟัน และโรคในช่องปาก 10 คน โรคหนองพยาธิ 12 คน หญิงมีครรภ์ได้รับการทำคลอดจากเจ้าหน้าที่สาธารณสุข หรือผดุงครรภ์ เมื่อมีการเจ็บป่วยเล็กน้อยชาวบ้านส่วนมากรักษาโดยไปซื้อยาจาก อสม. หรือกองทุนยาประจำหมู่บ้าน หรือไปสถานบริการสาธารณสุขหรือคลินิก เมื่อเจ็บป่วยรุนแรงชาวบ้านส่วนมากไปรับการรักษาพยาบาล จากโรงพยาบาลของรัฐ

กลุ่มต่าง ๆ และบริการสาธารณสุขในหมู่บ้านมีกลุ่มเกษตร กองทุนยามีโรงเรียน 1 โรงเรียน มีวัด 1 วัด มีโรงเรียน 1 แห่ง ขนาดเครื่อง 15 แรงม้ามีร้านค้า 4 ร้าน ร้านซ่อมจักรยาน 1 ร้าน